

totum necessarium est ut tolerabilis sit confessio, licet oppositum videatur sentire Ledes., q. 10, art. 2, c. 3, cum tamen fateatur injuriam aliquam fieri sacramento, quod est fundamentum sigilli. Ex quo etiam inferri potest, si alienum peccatum hac ratione reveletur, etiam cadere sub sigilio; sed de hoc dicemus disput. seq. ex professo.

6. *Quarta assertio.* — *Peccata alias publica cadere sub sigillo.* — Quarto, etiam peccata alias publica cadunt sub sigillo confessionis, quatenus in illa cognita fuere. Probatur, quia praeceptum est universale et absolutum. Deinde ex effectibus, nam licet res sit publica, si tamen confessor illam non sciebat alio modo, non potest de illa loqui etiam cum illis quibus est cognita, quia obligatio sigilli est per se, et scientia aliorum est per accidens. Unde licet fortasse non fiat nocumentum poenitenti, quia non infamatur amplius, fiat tamen injurya ipsi sacramento; atque etiam potest esse onerosum ipsi poenitenti. Secundo, hoc erit gravius, si dicat se cognovisse in confessione, quia magis directe et formaliter frangit sigillum, et moraliter contingit ut addat certitudinem infamiae alterius. Quo fit, ut licet hoc dicat in laudem penitentis, nihilominus graviter peccet, ut recte docuerunt D. Thom., Bonavent., Gabriel sup., et Cajet., verbo *Confessor*, in fin.; Navarr., in Sum., c. 8, n. 41; et Medin., dicto Cod., quæst. ult., quamvis non sibi sit constans; dixerat enim in q. 51, circa principium, quando peccatum est notum aliis, et publicum, posse confessorem dicere, Petrum sibi esse confessum tale peccatum cum magno dolore, etc., quia hoc non cedit in infamiam poenitentis, nec in odium confessionis. Sed est omnino falsum, quia imprimis grave generaretur scandalum, etiam inter pios et doctos, quod est signum hanc esse revelationem sigilli, et gravem. Ratio vero est, quia in hoc attendendum est iis quæ sunt per se, non vero quæ sunt per accidens; est autem per accidens alios habere notitiam illius peccati alia via; per se autem est, quod notitia confessionis in publicum deferratur, quod simpliciter malum est et injuriosum sacramento, quod non potest non fieri onerosum hac ratione, et facile posset extendi hæc revelatio ad res alias forte non ita publicas et certas, et ex ipsa confessione posset magis augeri infamia alterius.

7. *Confessor an teneatur non loqui de peccato alias nota.* — Altisiod. opinio. — *Contraria 2sseritur.* — Dubitari tamen hic solet, utrum

confessor ex vi sigilli obligetur ad non loquendum de peccato in confessione auditio etiam si alias illud noverit. Aliqui enim antiqui dixerunt, sacerdotem non posse loquere rebus in confessione auditio, etiam quatenus per aliam viam sunt cognitæ. Quod tenuit Altisiodorensis, lib. 4 Sum., tract. 6, cap. 3, q. 4, quia non potest non generare scandalum. Sed contrarium est certum, per se loquendo, quod tenent D. Thom., Bonavent., et Alens., locis citatis, quos sequuntur omnes moderni, et Summistæ. Ratio est, quia ille nullo modo revelat confessionem, quia perinde loquitur, ac si confessionem non audisset (ita enim supponendum est); nullam ergo facit injuryam sacramento, nec poenitenti; imo esset gravissimum onus confessoris, si propter confessionem amitteret jus utendi scientia vel cognitione sua. Et poenitentes inde sumerent occasionem eludendi sacerdotes; unde moraliter possent sequi gravia incommoda. Illud autem de scandalo accidentiarum est, et vitari potest ac debet. Et ideo advertit Alens., in hujusmodi eventu optimum consilium esse simul explicare alium modum scientiæ, quem de tali-re habet, ut dicendo: *Vidi hoc, vel audiri a Petro*, vel aliquid simile, quod tamen non est semper necessarium, sed pro rerum opportunitate, quod prudentiæ relinquitur. Bene autem advertit Major, d. 12, q. 3, cavendum esse, ne aliqua certitudo, vel circumstantia addatur propter scientiam confessionis. Et cum hac limitatione verum etiam est, quod Soto ait, si suspectur, vel alias novit sacerdos aliquem furatum esse res suas, et hoc illi postea confessus sit, posse nihilominus eum accusare; hoc enim verum est, dummodo non utatur scientia confessionis ad agendum contra illum, vel nova indicia inquirenda. Hinc etiam obiter intelligitur, posse parochum, verbi gratia, publice repellere a communione usuarium, vel concubinarium publicum sibi confessum, et non absolutum, quia tunc uitetur scientia publica, qua constat illum esse in tali peccato; non tamen debet dicere, illum non absolvisse, sed solum exigere publicam satisfactionem, vel emendationem, quam, si non exhibeat, juste illum repellit.

8. *Quinta assertio.* — *Non esse velutum loqui in generali de peccatis auditio in confessione.* — *Prior pars probatur.* — *Ad hoc necessariam esse magnam prudentiam.* — Quinto addendum est, hæc omnia, quæ diximus, intelligenda esse cum relatione ad personam,

verbigratia, hujus poenitentis, et cum revelatione particulari, quæ non continetur sub generali ratione confessionis. Prior pars sumitur ex c. *Omnis utriusque sexus*, ibi, *Caveat ne revelet peccatorem*; non ergo satis est (ut sic dicam) revelare peccata in abstracto, nisi peccator aliquo modo reveletur. Hinc omnes auctores citati docent, loqui de peccatis auditio in confessione non nominando personam, nec cum periculo, ut in illius cognitionem, vel suspicionem possit deveniri, non esse contra sigillum, quia non revelatur peccator, et ita non fit illi injurya; nec ob eam rem potest illi fieri onerosa confessio, ac propterea, nec sacramento fit injurya. Et hinc licitum est consulere virum doctum de re auditio in confessione, quando omnino persona occultatur. In usu autem hujus licentiae prudentia magna necessaria est; et ideo admonent Doctores, ut sine necessitate vel magna utilitate non misceantur sermones de his rebus etiam in generali, præsertim coram multis, et maxime in eodem loco seu civitate, et post breve tempus ab auditio confessione. Item, maxime cavendum est, ne offendatur communitas, ad quam talis persona pertinet, ut si dicat, religiosum hoc fuisse, et præsertim nominando religionem in particulari, quia revera hoc jam redundat in gravamen notabile poenitentis, præter injuryam, quæ fit communiat. Videantur D. Antonin., 2 p., tit. 17, c. 49, § 3; et Navarr., et 8, n. 16; et Petr. Soto, lect. 11 de Confess.; Ledes., dict. quæst. 10, art. 2, qui dicit, in rigore hanc esse fractionem sigilli; Navarrus vero ait, non esse in rigore contra sigillum, licet sit peccatum; sed certe non quocunque peccatum est, sed contra sacramentum; ergo et contra sigillum.

9. *Posterior pars affirmatur.* — Posterior pars assertio declaratur, quia licet confessor dicat, Petrum sibi esse confessum, nullo modo revelat sigillum, quia hoc commune est omnibus fidelibus, et est actus virtutis; et ita nulli fit injurya. Ex quo fit, ut licet dicat confessum esse peccata sua, non sit relevatio, quia hoc necessario continetur in ipsa confessione. Unde infertur ulterius, licet dicat, talem personam in sua confessione non habere nisi materiam veniale, per se non esse contra sigillum, quia talis materia ut minimum necessaria est, et continetur sub priori universalitate, si non sunt peccata mortalia; hæc autem excludere et negare non est injuriosum vel onerosum.

SECTIO IV.

Quas personas obliget hoc præceptum.

1. *Duae personæ sunt, quæ per se intervinunt in hoc sacramento, confessor, et poenitens; possunt autem ex causa, vel ex malitia adjungi aliæ, ut interpres, vel nuncius, vel consiliarius, vel qui furtive audit confessionem. Et de singulis breviter dicam.*

2. *An poenitens teneatur servare secretum in his, quæ confessor sibi commisit.* — Imprimis autem omitto poenitentem, quia ille proprie non obligatur hoc sigillo; imo, ut infra dicam, pendet ex voluntate ejus, cum de illius licentia possit etiam confessor loqui. Solet autem obiter inquiri, an poenitens a contrario teneatur sub secreto servare quæ confessor illi committit, ut poenitentiam quam imponit, vel quid simile. Aliqui enim impunent hoc onus poenitenti, ut Palud., dist. 21, q. 3, n. 61; Adrian., quæst. ult. de Confess., dub. ult.; et Navar., dict. c. *Sacerdos*, n. 115. Contrarium vero docent Richard., d. 21, art. 5, q. 3; et Soto, dicta *Select. de Secreto*, memb. 3, q. 4, concl. 4. Et milii certum est hoc proprie non esse sigillum;

esse tamen poterit secretum naturale, ubi materia id postulaverit; alias nulla est hic specialis ratio secreti.

3. Ad confessorem maxime pertinere hoc praeceptum.—Secundo, de confessore res est clara ad illum directe pertinere hoc praeceptum. Solum adverto, quod supra tetigi, sub hoc membro contineri superiorem ipsum; quando ab illo petitur licentia absolvendi a reservatis, quia tunc defertur ad illum causa, tanquam ad superiorum judicem, petendo delegationem ejus, et ideo fertur sub eodem sigillo; nam ille etiam est quidam usus clavium in hoc foro; et alias fieret odiosa confessio, ipsique superiores haberent viam cognoscendi delicta extra confessionem, occasione ipsius confessionis, quod illi valde nocivum esset. Propter quae in his casibus et similibus, diximus in superioribus, obligare sigillum, quod ex parte notavit Victor., in Sum., n. 10, de Confessione.

4. An interpres teneatur servare secretum.—**Prior sententia.**—Tertio, de interprete sunt opiniones; nam Cajet., verb. *Confessio*, condit. 11, et Soto, supra, absolute negant obligari sigillo, quia interpres non habet claves, neque est instrumentum Christi in illo actu, sed est organum pœnitentis; ergo, etc. Confirmari potest, quia pœnitens non tenetur illo modo confiteri; ergo non est cur obligatam rigorose ipsum interpretem, sed sufficiet naturale secretum. Contraria sententia communis est. Tenet Scot., d. 17, q. 1, circa fin.; Richard., d. 12, art. 4, q. 3; Medin., dict. Cod., q. 50; Ledes., 2, p. 4, q. 11, art. 3, dub. 1; inclinat etiam Vict., in Sum., n. 172, licet solum dicat, teneri interpretem omnino occultare peccata; idem Navarr., in c. *Sacerdos*, n. 42. Denique D. Thom., d. 21, q. 3, art. 1, questio. 3, ait, sicut participat interpres actum clavium, ita participare sigillum. Atque hic modus sentiendi et loquendi D. Thomae mihi placet. Et juxta illum fortasse non est magna dissensio de re inter hos autores; nam etiam priores concedunt in interprete obligationem tanti secreti, ut dicat Soto in nullo casu posse illud violare. Unde ego existimo proprie esse sigillum, quamvis non tam grave sicut in sacerdote. Quod etiam videtur sensisse idem Soto, Relect. de Secreto, memb. 3, q. 4.

5. Assignatur ratio sententiae supra positæ.—**Extensio aliquorum reprobatur.**—Ratio est, quia haec obligatio secreti manat ex eodem præcepto divino, cuius signum est, tum

quod præcipue imponitur propter sacramentum ipsum; tum etiam quia violatio talis seculi non solum est injustitia, sed etiam sacrilegium. Unde interpres non solum est instrumentum pœnitentis, sed etiam sacerdotis; nam sicut alter per illum loquitur, ita etiam suo modo sacerdos per illum audit, ideoque participat secretum ejus. Nec refert, quod pœnitens non teneatur illo modo confiteri, quia etiam non tenemur venialia confiteri, et nihilominus directe cadunt sub sigillo. Unde constat idem dicendum esse de internuncio, nam est eadem ratio. Ino aliqui hoc extendunt ad scripturam, ita ut si quis inveniat scripta alterius peccata sub titulo confessionis, debeat sub sigillo illa tenere. Sed nimia est extensio, quia illud est instrumentum valde remotum, et sacramentalis confessio nullo modo est ibi inchoata; erit ergo illud sub secreto naturali. De quo videri potest Navarr., d. c. *Sacerdos*, n. 8 et 9.

6. Objectio.—**Deciditur.**—Quarto, de consiliario, sive præsens adsit confessioni, sive postea confessor ex licentia pœnitentis illum consulat, certum est obligari sigillo. Quod docent autores citati, præsertim Palud., et Adrian., et Navar., supra. Et præterea Navar., in Sum., cap. 8, n. 4, c. 7; et Ledes., q. 10, art. 3, dub. 1; Petr. Soto, lect. 11 de Confess.; Vignier., in Sum., cap. 16, q. 4, vers. 20. Ratio est, præter alias tactas, quia consiliarius participat actum clavium, scilicet, quoad clavem scientiae, et supplet defectum ministri, ita ut ex utroque quasi coalescat minister habens omnia necessaria ad hoc munus. Et in hoc valde differt haec consultatio ab illa, quæ fit extra confessionem. Et confirmatur, quia pœnitens non alia intentione dat facultatem, nec dare tenetur. Dices: si pœnitens per seipsum consularet talem virum doctum, ille non teneretur sigillo secreti, sed alio naturali; ergo idem erit, si consulat per confessorem, quia tunc nihil aliud facit confessor, quam vices gerere pœnitentis. Respondetur negando consequentiam, quia, quando aliquis omnino extra confessionem consultat alium, illa revelatio nullo modo fit per confessionem, neque is, qui consultatur, participat ulla ratione actum clavium; at vero in casu, de quo agimus, consultatio fit in ipsa confessione, seu per confessionem, et is, qui consultatur, quodammodo supplet defectum confessoris, et ita participat actum ejus, quatenus ex utroque veluti unus integer minister consurgit;

et ideo non est similis ratio. Quod confirmatur a posteriori, quia alias valde onerosum, et quodammodo injuriosum erit pœnitenti, si confessores licentiam petant ad consulendum alium, si talis consultatio sub eodem sigillo non manet.

7. Furtive audiens confessionem tenetur sub sigillo.—Quinto, ille etiam, qui furtive audit confessionem alterius, obligatur sigillo. Quod bene doenit Scot., d. 21, q. 2, quem alii sequuntur. Ratio vero est, quia ille facit injuriam et personæ pœnitentis et sacramento; ergo tenetur illam resarcire quantum potest; sed nullo modo potest, nisi servando secretum, quantum sigillum postulat; ergo ad hoc obligatur. Item, quia tota illa notitia orta est ex confessione; ergo in illa reperitur eadem ratio servandi secretum propter reverentiam sacramenti, et ad vitandam injuriam ejus. Addit Navarrus, supra, rationem aliam, quia res transit ad alios cum suo onere, sicut pinguis, et similia; hæc autem notitia ex vi confessionis habet hoc onus quasi adjunctum. Præterea ipsummet sacramentum obligat alios, ne se furtive ingerant audiendis confessionibus, quia hoc valde spectat ad reverentiam sacramenti et bonum ejus, ne illius usus fiat odiosus et difficilior; ergo pari ratione obligat ad idem secretum. Unde recte dixit Navarrus hoc secretum esse veluti sacramentum quoddam arcanum, quod sacerdotibus per se traditur, aliis vero prohibetur, ne vel illud inique contingat, vel si ad eos quacunque ratione perveniat, illud violent. Applicari etiam hic possunt rationes supra factæ de illo, qui se fingit sacerdotem. Ex quo sequitur, si quis sine culpa propter inadvertitiam aliquid in confessione audivit, etiam teneri eodem sigillo, quia licet excusatetur a culpa per accidens, tamen actio illa de se ejusdem rationis erat. Unde elsi non teneatur ratione acceptæ, id est, ratione notitiae ex confessione sumptæ. Imo hinc ulterius fit, si quis in casu necessitatis confiteatur audiuntibus aliis, quia non potest confiteri alio modo, non solum confessorem, sed etiam omnes audientes teneri ad secretum sigilli, propter easdem rationes, quia semper illa notitia manat ab eodem fonte, et cum eodem onere accipitur, totumque hoc est necessarium ad bonum et convenientem usum hujus sacramenti tota sua generalitate sumpta.

8. Illum cui inique revelatur confessio te sub sigillo.—**Objectio.**—**Solvitur.**—

An possit confessor loqui de rebus in confessione auditis cum ipso pœnitente, vel de licentia ejus.

1. Secretum sicut et locutio ad alterum ordinatur, et ideo explicare oportet ad quem, seu circa quas personas servandum sit hoc secretum. Et quia ex dictis satis constat, respectu aliorum, præter pœnitentem, servandum esse non interveniente facultate pœnitentis, ideo duo supersunt explicanda, scilicet, quomodo cum pœnitente, et quomodo cum facultate ejus loquendum sit.

2. Non posse confessorem cum pœnitente sine ejus facultate loqui.—**Dubium.**—Circa priorem partem dicendum est, non licere confessori, post perfectam confessionem, loqui de rebus in confessione auditis, etiam cum ipso pœnitente, sine facultate ejus. In hoc convenient omnes, quia hoc, per se loquendo, esset valde onerosum pœnitenti, si ex-

probrari vel pudore affici posset a confessore, quod sine dubio redundaret in injuriam sacramenti. Dubitant vero Doctores an hoc sit proprium sigillum vel ejus revelatio. Medina, q. 51, negat, quia loqui cum pœnitente non est revelare confessionem. Alii affirmant, Soto in 4, d. 18, q. 4, art. 6, et Relect. de Secreto, memb. 3, q. 4, dub. 4, post 5 conclus., Ledes., q. 10, art. 1, dub. 9; Victor., in Sum., n. 185. Et hic posterior loquendi modus mihi probatur, quamvis forte in re non sit differentia, nec sit disputandum de verbis. Nam respectu ejusdem pœnitentis non est proprie secretum, ut per se constat, et ideo si per sigillum intelligatur secretum, potest dici illud non esse sigillum. Tamen generaliori modo sigillum est obligatio non loquendi de tali re, etiam cum illo, qui eam novit, et hujusmodi est præceptum hoc, ideoque obligat ad non loquendum etiam eum ipso pœnitente. Assumptum constat ex interpretatione tum Doctorum omnium, tum etiam communis sensus, et consuetudinis Ecclesiæ. Ratio vero est, quia ad finem hujus legis et bonum sacramenti non tantum necessarium est non loqui cum infamia pœnitentis, verum etiam cum rubore et pudore ejus, et alioqui fieret valde onerosa confessio. Item, quia licet non sit infamia, aliqualis est injuria dicere alicui peccatum proprium. Atque ita communiter Doctores loquuntur, uno vel alio excepto.

3. *Interrogationi satisfit.* — Solum est causus communis, quando confessor commisit defectum in confessione, ex quo obligatur ad pœnitentem monendum. Respondeo, dicere illi posse et debere, se velle cum illo loqui de re necessaria ad confessionem pertinente, et quidem, si ille consentiat, jam habet facultatem; si vero renuat, dicat nihilominus, si commode possit, quia tunc jam vere non iocquitor extra confessionem, sed supplet et perficit eam, quæ inchoata et imperfecta manserat, et pœnitens tunc est irrationaliter invitatus. Hinc sequitur, idem esse dicendum, si plures confessionem audirent, quacunque occasione; non enim possunt inter se confabulari de alienis peccatis in confessione revelatis, quia, si cum ipsomet pœnitente non licet loqui, multo minus cum alio, etiamsi notitiam confessionis habeat. Item, quia illa locutio ex se est extra confessionem, et ideo prohibita. Denique, quia hoc ipsum est onerosum pœnitenti; nam confirmat memoriam et infamiam ejus, et est aliquo modo contra illius honorem.

De locutione cum facultate pœnitentis.

4. Pœnitens dicta intra confessionem potest dicere extra. — Circa secundum punctum de locutione cum facultate pœnitentis, duo sunt distinguenda, quæ ab auctoribus confunduntur. Aliud enim est, quod pœnitens res semel dictas in confessione, iterum extra confessionem dicat. Aliud vero, quod servato eodem sigillo, et eadem scientia, det facultatem loquendi ex illa. Primum non videtur posse cadere sub dubium, quia pœnitens est dominus suæ famæ et scientiæ; potest ergo illam communicare prout voluerit; ergo sicut ante confessionem poterat extra confessionem dicere, ita et post confessionem. Dicit Durand. necessarium esse ut omnia sigillatim repeatat, nulla facia mentione confessionis. Sed non existimo esse necessarium; unico enim verbo dicere potest: Omnia, quæ in confessione dixi, extra confessionem sint dicta; quia illud unum verbum hic et nunc sufficienter significat omnia, sicut in superioribus e contrario dicebamus, posse aliquem uno verbo plura confiteri simili modo.

. Prima opinio negans.—De posteriori autem modo est diversitas opinionum. Prima negat licere ex facultate pœnitentis loqui. Tenant Scot., d. 21, q. 2; Durand., q. 4; Major, q. 3; Gabr., art. 3, dub. 4; Alens., 4 p., q. 49, alias 78, memb. 2, art. 2, § 4; Angel., *Confessio*, 8, n. 5. Fundantur primo, quia confessor scit ut Deus; ergo non potest pœnitens illi facere facultatem, ut loquatur ut homo. Secundo, quia hoc est præceptum divinum; ergo non potest pœnitens illud dispensare. Tertio, quia licet possit pœnitens cedere juri suo, non tamen juri sacramenti, nec cessat obligatio præcepti, etiamsi tune finis ejus in particulari cessen. Quarto, addunt alii, hoc ipso, quod pœnitens dat hanc licentiam, et sacerdos ex illa loquitur, alios, qui audiunt, non obligari sigillo, sed tantum illo naturali secreto, quod res postulaverit, quia illi non cognoscunt peccatum illud in confessione sacramentali, sed perinde se habent ac si audissent ab ipso pœnitente extra confessionem. Unde non satis est quod ipse velit hanc obligationem imponere, nec alia inten-

*6. Contraria opinio communis et vera.—
Navarri sententia rejicitur.—Nihilominus
contraria sententia et communis et vera est.*

401

Quam tenet D. Thom., d. 21, q. 3, art. 2; Bonavent., 2 p., d. art. 2, q. 2; Richard., art. 4, q. 1; Palud., q. 3, n. 42; Adrian., q. 4 de Confess.; Henric., Quodl. 7, q. 62; Sylvest., verb. *Confessor*, 3, q. 3 et 5; Soto, d. 18, q. 4, art. 6, et dict. *Select.*; Petr. Sot., lect. 11 de Confess.; Med., q. de *Licentia poenit.* ad *revel. confess.*; Anton., 3 p., tit. 22, § 1; Navar., in *Sum.*, c. 8, n. 2, et c. 18, n. 12, et dict. c. *Sacerdos*, n. 127; et Covar., in 4 *Decretal.*, p. 2, c. 8, § 42; et est communis etiam juris canonici peritorum sententia, Archid. et Alex. in cap. *Ipsi Apostoli*, 2, q. 7; Cardin., in c. *Sacerdos*, de *Poenit.*, d. 6; Abb., in c. *Significasti*, de *Adult.*; Felin., in c. *Testimonium*, de *Testibus*. Ratio est, quia hoc sigillum, quamvis sit sacrum, continetur tamen sub genere secreti, et ejus naturam ac rationem participat. Est autem hæc natura secreti, ut ejus usus pendeat ex voluntate committentis, sicut depositum ex voluntate deponentis, vel sicut promissio ex voluntate ejus, cui est facta; ergo sicut in aliis secretis, et in exemplis positis, licet ex voluntate alterius talis usus, ita et in præsentि. Probatur consequentia, quia nec datur lex specialis, quæ hoc prohibeat, nec ratio generalis præcepti tunc procedit, quia cessat injuria peccantis et sacramenti; non enim ob hanc causam fiet onerosum. Quin potius hinc confirmatur, quia hoc cedit in favorem poenitentis.

aliquid jus irrevocabile. At vero, si semel extra confessionem dixit, quæ prius in confessione dixerat, jam illa notitia irrevocabilis est, nec potest facere poenitens, ut postea confessor tantum in confessione sciat. Secunda, quando confessor hoc posteriori modo loquitur ex facultate, potest et debet dicere, se scire in confessione, et loqui ex licentia poenitentis, ut alter debito modo recipiat; at vero in priori modo non potest dicere se audiisse in confessione, quia non loquitur ex illa notitia, neque ex facultate respectu illius, sed ex nova scientia. Tertia, quia tunc is, qui audit, obligatur sigillo, si confessor solum loquatur ex propria facultate, ut statim latius dicetur; non vero si loquatur ex nova notitia juxta priorem modum. Quarta, quia ille prior modus fieri potest ex mera voluntate, sine causa, quæ ad sacramentum, vel pietatem pertineat, quia est res mere extrinseca sacramento; at vero alia facultas danda non est, neque est illa utendum, nisi ex gravi causa, vel utilitate rationabili, quod notavit Navar. sup., n. 158. Addendum vero censeo, etiamsi aliter fiat, non proprie frangi sigillum, quia jam intercedit voluntas committentis; erit tamen aliud genus sacrilegii propter irreverentiam et abusum sacramenti; sœpe tamen esse poterit tantum veniale peccatum, quando non ordinatur ad finem malum.

tentis, et consequenter sacramenti; sæpe enim est poenitenti necessarium ut confessor loquatur vel consulat; esset autem majus dispendium, si propterea cogeretur semper extra confessionem dicere. Imo addit Navar., in dict. c. *Sacerdos*, n. 151, etiam in externo foro posse valere testimonium confessoris de licentia poenitentis ad ejus innocentiam comprobandam, et adducit quædam jura, quæ apud me nihil probant, nec existimo illam sententiam esse veram, neque in praxi esse utendum illa, quia est exposita fraudibus et sacrilegiis. Et præterea cum tale testimonium confessoris totum resolvatur in assertionem poenitentis, quam fidem potest facere in judicio externo?

7. Differentia inter priorem et posteriorem modum. — *Prima.* — *Secunda.* — *Tertia.* — *Quarta.* — Sed quæret aliquis, quæ sit differentia inter hunc modum et priorem. Respondeo, esse nonnullas notandas. Prima est, quia facultas semper est revocabilis; pendet enim ex voluntate dantis, quia nec constituit novam notitiam, nec transtulit in alium

tentione instituentis esse in favorem ipsius sacramenti, ut convenienti modo institutum sit, et ut illius usus sit jugum tolerabile et suave omnibus peccatoribus. Sed tunc instat argumentum factum, quia quando favor principaliter ordinatur ad bonum commune, non potest privata persona juri suo cedere, etiamsi velit; ut, quia exemptio a jurisdictione temporali conceditur in bonum status Ecclesiastici, non potest privatus clericus renunciare privilegium, et se subdere temporali iudicio. Respondetur, assumptum esse verum, quando actio privatæ personæ cedit in detrimentum communis boni; ut, in exemplo adducto, cedit in injuriam et dedecus status Ecclesiastici, quod clericus judicetur in securiali foro, etiam ipso volente; in presenti autem non ita est, nam, quod confessor loquatur de rebus auditis in confessione de licentia poenitentis, non derogat favori sacramenti, neque aliquid includit onerosum aut contra bonum ejus. Unde etiam fit, ut dare hanc facultatem, non sit, poenitentem renunciare favori suo, sed potius sit ut illo, et conservare illum. Et pari ratione assero, sicut est favor sacramenti, ut sacerdos nihil loqui possit sine licentia poenitentis, ita etiam pertinere ad favorem ejus, ut cum tali licentia loqui possit; nam hoc sœpe potest cedere in bonum ipsius poenitentis per ipsum sacramentum intentum, et aliunde nullum documentum inferatur sacramento, si prudenti et rationabili modo talis licentia detur, ut supponimus, quod magis declarabitur ex sequenti response.

An ille, cui revelat confessor delictitia poenitentis, sigillo obligetur.

9. *Aliorum responsio.* — Petitur in quarto argumento, an id, quod confessor narrat ex facultate poenitentis, maneat sub sigillo apud illum, cui narratur. Aliqui enim aiunt illum non obligari proprio sigillo, sed ad summum secreto naturali. Et ratio est, quia ille non audiat per confessionem, sed per narrationem aliam extra confessionem, ex qua non oritur sigillum, ut supra dictum est. Nec satis est, quod illa secunda narratio oriatur ex nolitia confessionis, quia non oritur ex illa, ut talis est, sed solum, ut est quædam notitia, qua utitur poenitens, ut instrumento, quo mediante, narrat alteri factum suum; tamen revera ille non narrat in confessione, neque ex vi solius confessionis, sed ex vi novæ facultatis concessæ. In quo est differen-

tia, quando sacerdos inique revelat confessio-
nem, vel quando loquitur ex licentia poenitentis; nam in priori casu, qui audit, tenetur servare sigillum, quia confessor loquitur ex vi solius confessionis, et in injuria poenitentis; in posteriori vero casu loquitur sine injuria poenitentis, et quasi ex nova relatione ejus.

10. *Deciditur. — Objectio. — Diluitur.* — Sed hec doctrina probari non potest, quia supponimus, quando poenitentis dat confessori facultatem loquendi, non dare illi novam notitiam extra confessionem; nam si hanc daret, clarum est, neque ipsum confessorem secundum illam teneri sigillo, et consequenter multo minus obligari eum, qui ex tali notitia loquentem audit. Per facultatem ergo, de qua agimus, non datur nova notitia, sed datur facultas ad extendendam illam eamdem ad alium; ergo extenditur ad illum sub eodem sigillo. Atque in hoc sensu intelligunt omnes Doctores citati ita posse dari hanc facultatem, ut manente sigillo integro in omnibus aliis, sub eodem extendatur cognitio ad alium; manet ergo ille obligatus sigillo. Atque hoc etiam probant rationes pro nostra sententia factæ, quæ ideo procedunt, quia hoc sigillum est quasi quoddam depositum poenitentis, quod sine voluntate ipsius contingere non licet; ipso autem concedente, licet, non tamen amplius, neque alio modo, quam ipse velit. Præterea hoc etiam probat ratio supra dicta ex Navarro, quod res transit ad alium cum onere suo. Sed responderi potest, secretum sigilli non esse onus ipsius rei, sed esse onus personæ, scilicet, ipsius confessoris; nam tantum est quoddam præceptum illi impositum, quia rem in confessione audivit; et ideo non extenditur ad alios, qui non in confessione audierunt, sed postea de licentia poenitentis. Sed contra, quia hoc onus personæ merito dicitur etiam esse ipsius rei, ut sic manifeste per confessionem, quia ipsa confessio ex se ita illam rem occultat, ut propria teneatur non solum confessor, sed etiam quilibet alius, qui ex vi confessionis illam notavit, idem secretum servare. Hac enim de causa si sacerdos absque licentia poenitentis rem alteri communicet, tenetur ille sigillum servare. Neque est verum, quod licentia poenitentis tollat hoc onus, quia neque est hæc voluntas ejus, neque ad id cogi potest. Cur enim, cum secretum illud ex voluntate ejus pendeat?

11. *Alia objectio. — Solvitur. — Dices: ter-*

illa persona, cui confessor peccatum poenitentis revelat de licentia ejus, non tenetur tantam obligationem sigilli acceptare, cum revera in confessione non audiat. Respondetur, posse quidem non audire rem illam, ut in confessione revelatam, sicut posset etiam confessor non audire confessionem, et tunc cogetur poenitens aut omnino non communicare cum illa tertia persona peccatum suum, aut alium modum manifestationis permittere; tamen si tertia illa persona acceptet seu consentiat audire illam rem ex notitia confessionis, facultate a poenitente data, velit nolit, obligabitur sigillo, quia hæc obligatio non oritur ex novo aliquo pacto, sed ex ipsa confessione; nec licentia poenitentis tollit hanc obligationem, sed solum tollit injuriam, seu offensionem ex parte sacerdotis revelantis.

12. *Simile.* — Est simile, si poenitens sponte vellet confiteri omnia peccata coram sacerdote et duobus testibus ad majorem confusione suam, vel ad alium similem finem, integrâ manente, quoad reliqua omnia, severitate sigilli; profecto non solum sacerdos, sed etiam testes tenerentur sigillo; nulla enim lex divina aut humana declaravit hanc obligationem pertinere ad solum sacerdotem, et non ad alios, qui eamdem confessionem audiunt; neque etiam declaravit pertinere ad eos, qui furtive et inique cum sacerdote audiunt, non vero ad eos, qui audiunt justè ex consensu poenitentis, neque est illa ratio eos excludendi. Maxime cum ex vi juris divini non sit limitata confessio, ut coram sacerdote fiat sine alterius præsentia, et possit pertinere ad meliorem usum ipsius confessionis majusve commodum poenitentis, ut simul coram alio fiat; ergo ad reverentiam sacramenti spectat, ut ille etiam teneatur sigillo, juxta voluntatem poenitentis, sicut supra dictum est de interprete. Et ideo non est simile de confessione facta soli laico; illa enim non est sacramentalis, et ideo non inducit sigillum; confessio autem facta coram sacerdote et aliis est vere sacramentalis, et ideo ad aures omnium audientium pervenit cum suo onere. Quod autem dictum est, quando simul confessio pervenit ad sacerdotem et alium, intelligendum est etiam quando pervenit successiva; hæc enim differentia valde accidentalis est, cum eadem sit confessio, et notitia, quæ applicatur.

13. *Probatur a posteriori. — Solvitur quartum argumentum.* — Tandem a posteriori hoc ipsum declaratur, quia si in eo casu cessaret sigillum apud audientem a confessore, eadem ratione cessaret apud confessorem, quia non videtur posse sacerdos teneri majori obligatione, quam alteri imponat, vel quia, juxta contrariam sententiam, concessio talis facultatis est quædam virtualis narratio extra confessionem, vel saltem, quia ille, qui a confessore rem talem audivit, potest de eadem loqui cum eodem confessore, et ita jam confessore sciit alia via extra confessionem, et absque sigillo. Consequens vero est absurdum, alias posset tunc sacerdos dicere peccatum illud cui vellet, et quomodo vellet, excedendo etiam limites facultatis, saltem absque fractione sigilli, quod plane est absurdum et contra omnes citatos autores. Ad quartum ergo argumentum nego assumptum; nec enim est eadem ratio de homine loquente extra confessionem, et de dante predictam facultatem, quia in hoc posteriori casu vere quis loquitur in confessione, et per confessionem, solumque permittit talem confessionem audiri ab aliis præter judicem; per hoc tamen non excludit quin ipsa confessio suum effectum habeat per sigillum in omnibus audientibus, ut satis declaratum est. Atque ita procedunt opsimè omnes differentiae supra assignatae inter hunc modum communicandi secretum confessionis, et iteratam revelationem extra confessionem, quæ sumptuæ sunt ex communi consensu Doctorum, et alio modo subsistere non possent.

14. *Oportet licentiam esse satis declaratam.* — *Deinde esse spontaneam.* — Ultimo vero circa hanc facultatem et usum ejus ex eorumdem Doctorum sententia nonnulla observanda sunt. Primum, ut sit satis expressa et declarata; nam in re tam gravi non est utendum præsumptione, quia alias hoc sigillum exponeretur periculo, cum incommodo ipsius sacramenti. Unde minus erit sufficiens rati habitat de futuro, et multo minus sufficiet, quod poenitens hanc licentiam dare teneatur (si id contingere interdum potest), quia si de facto illam non concedit, illud non satis est, quia semper manet integra materia præcepti, nec nobis licet agere contra jus alterius, etiam si ipse male illo utatur. Secundum est, oportere hanc licentiam esse spontaneam, sine vi, metu aut deceptione obtentam, quia si involuntaria sit, erit invalida, non solum quia est per injuriam extorta, sed etiam quia cerderet in magnam irreverentiam ipsius sacramenti. Tertio demum oportet, ut in usu hujus facultatis de illa sufficienter constet, ut omne

scandalum vitetur; quomodo autem constare possit, prudentiae confessoris relinquendum est; frequentius autem ejus testimonium sufficit, imo saepius non potest alia via constare; neque enim exigenda est subscriptio poenitentis, illud enim onerosum esset et periculosum, et ideo nec est necessarium, nec regulariter faciendum, nisi forte interdum prudenter existimaretur necessarium.

SECTIO VI.

Quomodo servandum sit hoc secretum, et interrogationibus respondendum.

1. Prima assertio. — *Servandum esse non solum directe, sed etiam indirecte.* — *Modus indirecte revelationis multiplex.* — *Cajetani sententia rejicitur.* — Primo dicendum est, hoc secretum servandum esse non solum directe, sed etiam indirecte, et graviter peccari si alterutro modo reveletur. De priori res per se nota est. De posteriori probatur, quia in moralibus ejusdem rationis est aliquid indirecte velle, vel committere, quando effectus, seu detrimentum idem est; ita vero est in presenti, ut per se patet, et ita in hoc conveniunt omnes Doctores. Modus autem hujus indirectae revelationis potest esse multiplex, et aliquos supra tetigimus; ut si loquatur in universali cum periculo, etc., vel si laudet unum cum occasione suspicionis circa alterum. De quodam tamen solet esse dubium, scilicet, si confessor dicat, se non absolvisse poenitentem; nam Cajet., verb. *Confessio*, negat hanc esse revelationem indirectam. Quia possunt, inquit, esse multæ causæ non absolvendi, et sequitur Armilla. Contrarium vero censeo omnino verum, si absolute confessor ita loquatur. Quod tenet Navar., c. 8, n. 10, et dict. c. *Sacerdos*, n. 63; Soto, et alii communiter. Ratio est, quia absolutio, moraliter loquendo, non negatur, nisi supposita materia peccati mortalis, et ob indispositionem poenitentis, et ideo qui dicit, se negasse absolutionem, directe dicit poenitentem peccasse mortaliter, et esse indispositum. Unde non refert, quod possint esse variae causæ negandi absolutionem, quia omnes includunt, vel supponunt id, quod diximus. Quapropter etiamsi confessor interrogetur, an absolverit, nunquam potest absolute negare; sed neque affirmare potest, si non absolvit, quia non potest illa locutio habere tunc sensum verum; dicat ergo se functum fuisse suo munere. Et ne in casibus particularibus detur occasio sus-

picionis sic respondendo, est optimum consilium ita semper respondere, sive absolvat, sive non. Hæc autem intelliguntur, quando quis absolute dicit se negasse absolutionem; nam si distincte declarat, non potuisse perficere confessionem propter supervenientis impedimentum, aut poenitentem non potuisse dare sufficientem materiam, tunc nulla est revelatio, ut per se constat.

Secunda assertio.

2. Servandum esse secretum non solum verbis, sed etiam factis. — *Objectio.* — *Solvitur.* — Secundo dicendum est, hoc secretum non solum servandum esse verbis, sed etiam factis. Ita docent omnes Doctores, et sumitur ex c. *Omnis utriusque sexus*, ibi, *verbo, vel signo, vel alio modo*. Ratio vero est, quia non tantum verba, sed etiam facta significant mentem, et ideo factis potest manifestari confessio; quæcumque autem manifestatio est contra sigillum. Dices: facta non sunt per se imposita ad significandum, sicut verba, et ideo saepè potest aliquis agere, ex quo alter decipitur; ut quando aliquis se occultat alienis vestibus, et alium se ostendit quam vere sit, quia illa non est positiva deceptio, sed permissione, ut alter decipiatur; ergo in praesenti idem dici poterit. Respondetur, etiam illa facta, quæ non sunt signa ad placitum imposita ad significandum, saepè vere significare; ut signa naturalia, seu effectus significant causam, et exteriores actiones significant mentem a qua procedunt. Quacunque autem ratione significetur confessio, est revelatio ejus, saltem indirecta, neque est sola permissione, sed commissio, quia homo vere exhibet signum representativum cognitionis per confessionem comparatae. Accedit, quod moraliter loquendo, est major necessitas servandi sigillum hoc modo, quam verbis, quia frequentior esse potest usus scientiae confessionis per facta, quam per verba. Et facilius etiam fingi possunt occasiones, et causæ ad hujusmodi usum, ex quo valde onerosa et odiosa fieret confessio.

3. Exemplis assertio explicatur. — Atque haec assertio explicabitur melius adhibitis nonnullis exemplis; hinc enim fit, ut non possit parochus vel Episcopus negare publice sacramentum aliquod alicui, verbi gratia, Eucharistie, matrimonii, aut Ordinis, etc., propter scientiam in sola confessione comparatam, quia id fieri non potest sine indirecta revelatione, ut recte Sylvest., verb.

Confessor, 3, q. 16; *Navar.*, cap. 8, n. 17, et alii. Et sumitur ex c. *Si sacerdos*, de Offic. ord., et idem diximus supra de negatione absolutionis respectu unius, ex scientia confessionis alterius. Item, ex eodem principio non possumus negare communicationem ei, quem novimus esse excommunicatum solum in confessione, praesertim coram aliis, ut omnes etiam docent. Et sumitur ex eodem textu et ex c. *Cum non ab homine*, de Sent. ex com.

4. An confessor possit in occulto non communicare cum eo, quem scit ex confessione esse excommunicatum. — An vero occulte possit confessio vitare hujusmodi excommunicatum, quando nullus alius adest, sed ipse solus, *Navar.* in c. *Sacerdos*, n. 145, secutus Adrianum, et alios quos refert, affirmat, et posse et debere vitare illum, quia tunc non revelat. Oppositum vero tenet Medin., dict. c., q. 51; et Ledes., q. 10, art. 5, dub. 6, quia licet non revelet alii, saltem ipsi poenitenti facto loquitur; hoc autem etiam prohibitum est. Alii distinctione utendum consent. Nam ubi solum (aiunt) intervenit hæc communicatio sine ulla cooperatione ad malum intrinsece, tunc non est vitanda, quia solum est prohibita humano jure, quod non obligat eum tanto rigore, sed in his solum quæ humano modo sunt cognita. At vero si talis cooperatio includatur, ut si, verbi gratia, ille poenitens petat Eucharistiam a confessore, qui ex confessione novit non esse dispositum, potest et debet negare, si nullus alius adsit, argumento sumpto a contrario sensu ex dict. cap. *Si sacerdos*, et ex generali regulâ posita in dict. cap. *Cum non ab homine*, quod occultus excommunicatus, occulte vitandus est. Item, quia illa irreverentia sacramenti potest vitari sine incommmodo, quia illa non est revelatio, et quamvis videatur exprobratio, non est tam data a confessore, quam ab ipso poenitente accepta; nam inique se ingerit, et cogit alium ad vitandum malum; quare etiam tunc non est poenitens rationabiliter invititus, neque habet veram occasionem, ut ei fiat onerosa confessio. Item, quia hic usus scientiae confessionis non est ad aliquam gubernationem externam, neque ad aliquam actionem publicam, sed solum est quædam negotio rei alias non debitæ, solum ad vitandam irreverentiam sacramenti, et cooperationem ad malum. Nam si licet ex scientia confessionis propriam pecuniam diligenter custodire, ne a fure surripiatur, cur

Tertia assertio.

5. Servandum esse secretum non solum narrando, sed etiam respondendo. — Tertio dicendum est, servandum esse hoc secretum non tantum sponte narrando, sed etiam respondendo ad quæcumque interrogationem. Ita docent omnes statim citandi contra Altisiadorensem, qui oppositum sentit in aliquo casu. Ratio vero sumenda est ex generali et rigorosa obligatione hujus præcepti; et præterea, quia sic interrogans injuste facit, et ideo non meretur responsum. Quod si cogat ad illud exhibendum, semper potest negari, salva veritate; ergo semper est ad hoc obligatio. Unde in hujusmodi eventu, ex consilio Doctrinæ Zenni, optimum est nullum dare responsum, sed reprehendere sic interrogantem, si distincte interroget, an per confessionem noverit; si vero absolute tantum interroget, etiamsi superior sit qui interroget, poterit sacerdos negare responsum, licet juvaverit se responsurum et dicturum quæ sci- verit, ut notarunt Henric., Quodl. 1, q. 33, et Gabr., d. 21, art. 3, dub. 1, casu 3, quia juramentum semper intelligitur de scientia, ex qua homo loqui possit, seu quæ licite subjecta esse potest humanæ interrogationi; non est autem hujusmodi res cognita in confessione.

6. Quid si non possit commode negari responsum. — *Gabrielis responsio.* — *Improbatur.* — *Vera responsio.* — *Sotus reprehenditur.* — Sed quid, si non possit commode negari responsum? Sæpe enim contingit, ut ipsa